FIL-QORTI TAL-MAĠISTRATI (MALTA)
BĦALA QORTI TAL-ĠUDIKATURA KRIMINALI

MAĠISTRAT NATASHA GALEA SCIBERRAS B.A., LL.D.

Kawża Numru: 287/2015

Il-Pulizija
(Spettur Gabriel Micallef)

vs

Andre` Falzon
(ID 113892(M))

Illum: 15 ta' Frar 2021

Il-Qorti,

Wara li rat l-imputazzjonijiet miġjuba fil-konfront tal-imputat **Andre` Falzon** ta' 23 sena, iben Dennis u Mary Anne nee` Psaila, imwieled il-Pieta` fis-6 ta' Frar 1992 u residenti fil-fond 32, Avalon, Triq il-Gallina, San Ġwann, detentur tal-karta tal-identita` bin-numru 113892(M);

Akkużat talli fil-lejl ta' bejn it-8 u d-9 ta' Settembru 2013 u fil-jiem u x-xhur ta' qabel ġewwa Kordin f'Raħal Ġdid u/jew fi bnadi oħra ġewwa dawn il-gżejjer:

1. Assoċja ruħu ma' xi persuna jew persuni oħra f'Malta sabiex ibiegħ jew jittraffika mediċina psikotropika u ristretta (*ecstasy*) f'Malta, bi ksur tad-disposizzjonijiet ta' l-artikolu 120A tal-Ordinanza dwar il-Professjoni Medika u l-Professjonijiet li għandhom x'jaqsmu magħha, Kap. 31 tal-Liġijiet ta' Malta u r-Regolamenti dwar il-Kontroll tal-Mediċini, Avviż Legali 22 tal-1985 kif emendati, jew ippromwova, ikkostitwixxa, organizza jew iffinanzja l-assoċjazzjoni;

2. Kellu fil-pussess tiegħu mediċina psikotropika u ristretta (*ecstasy*) mingħajr awtorizzazzjoni speċjali bil-miktub mis-Supritendent tas-Saħħa Pubblika, bi ksur tad-disposizzjonijiet tal-Ordinanza dwar il-Professjoni Medika u l-Professjonijiet li għandhom x'jaqsmu magħha, Kap. 31 tal-Liġijiet ta' Malta u r-Regolamenti dwar il-Kontroll tal-Mediċini, Avviż Legali 22 tal-1985 kif emendati, liema mediċina nstabet f'tali ċirkostanzi li juru li ma kinitx għall-użu esklussiv tiegħu;

3. Kellu fil-pussess tiegħu l-pjanta *cannabis* kollha jew biċċa minnha bi ksur ta' l-Artikolu 8(d) tal-Kap. 101 tal-Ligijiet ta' Malta;

4. Ikkommetta dawn ir-reati fi, jew ġewwa distanza ta' mitt metru mill-perimetru ta' skola, club jew xi post simili fejn normalment jiltaqgħu ż-żgħażagħ bi ksur tal-artikolu 22(2) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta.

Il-Qorti ġiet mitluba sabiex barra l-piena skont il-liġi, tordna lill-imputat iħallas l-ispejjeż li għandhom x'jaqsmu mal-ħatra tal-esperti skont l-artikolu 533 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta.

Rat illi fis-seduta tat-3 ta' Ġunju 2016, id-difiża qajjmet l-eċċezzjoni ta' *ne bis idem*, fil-waqt li l-Prosekuzzjoni rribattiet illi din l-eċċezzjoni għandha tiġi miċħuda;

Rat l-atti kollha tal-kawża u d-dokumenti esebiti;

Rat illi din il-kawża tħalliet sabiex din il-Qorti tiddeċiedi dwar l-eċċezzjoni sollevata mid-difiża.

Ikkunsidrat:

Illi dak li ġie sollevat mid-difiża fis-seduta tat-3 ta' Ġunju 2016, ġie verbalizzat minnha kif isegwi:

> "F'dan l-istadju Dr Debono qed iqajjem l-eċċezzjoni tan-ne bis in idem fir-rigward tal-akkużi odjerni u jirreferi għas-sentenza 'Pul vs Andre Falzon' tal-Imħallef Edwina Grima datata 19 ta' Novembru 2015 li kienet tittratta preċiżament l-istess mertu."[1]

Illi l-Prosekuzzjoni rribattiet kif isegwi għal din l-eċċezzjoni tad-difiża:

---

[1] Ara a fol. 6 tal-proċess.

"L-Uffiċjal Prosekutur iwieġeb illi din l-eċċezzjoni għandha tiġi miċħuda u dan stante illi l-każ odjern jirreferi għal dati differenti u akkużi differenti."

Ikkunsidrat ukoll:

Illi mill-atti tal-proċeduri li taw lok għas-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali tad-19 ta' Novembru 2015 fil-konfront tal-imputat odjern[2] ossia s-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija (Spettur Gabriel Micallef) vs Andre` Falzon**, vera kopja ta' liema atti ġiet esebita fil-każ odjern[3], jirriżulta s-segwenti:

i. Illi l-imputat odjern kien ġie akkużat quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikaturi Kriminali talli fil-lejl ta' bejn it-8 u d-9 ta' **Awwissu** 2013 u/jew fil-jiem ta' qabel ġewwa dawn il-Gżejjer: [enfasi ta' din il-Qorti]

    1. Ittenta jitraffika, jbiegħ, iqassam jew joffri li jitraffika, jbiegħ jew iqassam mediċina psikotropika u ristretta (***ecstasy***) mingħajr awtorizzazzjoni speċjali bil-miktub mis-Supretendent tas-Saħħa Pubblika, bi ksur tad-disposizzjonijiet tal-Ordinanza dwar il-Professjoni Medika u l-Professjonijiet li għandhom x'jaqsmu magħha, Kap. 31 tal-Liġijiet ta' Malta u r-Regolamenti dwar il-Kontroll tal-Mediċini, Avviż Legali 22 tal-1985 kif emendati;

    2. Assoċja ruħu ma' xi persuna jew persuni oħra f'Malta jew barra minn Malta sabiex ibiegħ jew jittraffika mediċina psikotropika u ristretta (***ecstasy***) f'Malta, bi ksur tad-disposizzjonijiet ta' l-artikolu 120A tal-Ordinanza dwar il-Professjoni Medika u l-Professjonijiet li għandhom x'jaqsmu magħha, Kap. 31 tal-Liġijiet ta' Malta u r-Regolamenti dwar il-Kontroll tal-Mediċini, Avviż Legali 22 tal-1985 kif emendati, jew ippromwova, ikkostitwixxa, organizza jew iffinanzja l-assoċjazzjoni;

    3. Kellu fil-pussess tiegħu l-pjanta *cannabis* kollha jew biċċa minnha bi ksur ta' l-Artikolu 8(d) tal-Kap. 101 tal-Ligijiet ta' Malta;

[2] Dan qed jingħad ukoll għaliex il-konnotati tal-imputat f'dawk il-proċeduri huma identiċi għal dawk tal-imputat odjern.
[3] Ara a fol. 40 tal-proċess.

4. Ikkommetta dawn ir-reati fi, jew ġewwa distanza ta' mitt metru mill-perimetru ta' skola, club jew xi post simili fejn normalment jiltaqgħu ż-żgħażagħ bi ksur tal-artikolu 22(2) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta

Il-Qorti ġiet mitluba sabiex barra l-piena skont il-liġi, tordna lill-imputat iħallas l-ispejjeż li għandhom x'jaqsmu mal-ħatra ta' esperti, skont l-artikolu 533 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta.

ii. Illi l-Uffiċjal Prosekutur f'dawk il-proċeduri, li huwa l-istess Uffiċjal Prosekutur fil-każ odjern, esebixxa in sostenn tal-akkużi mressqa f'dawk il-proċeduri kontra l-imputat u sabiex isservi bħala prova fl-istess proċeduri, *inter alia*, stqarrija tal-imputat, liema stqarrija ġiet rilaxxjata minnu nhar id-9 ta' Settembru 2013, fl-Uffiċju tal-Ispettur Gabriel Micallef fis-00:55 hrs[4], u hija l-istess stqarrija li ġiet esebita mill-Uffiċjal Prosekutur f'dawn il-proċeduri sabiex isservi bħala prova f'din l-istanza[5];

iii. Illi quddiem din il-Qorti kif diversament preseduta, l-imputat ammetta l-akkużi kollha miġjuba kontra tiegħu, u fuq tali ammissjoni, huwa nstab ħati u ġiet erogata piena fil-konfront tiegħu;

iv. Illi l-imputat appella minn din id-deċiżjoni u permezz ta' l-ewwel aggravju tiegħu ssottometta illi s-sejbien ta' ħtija mill-Qorti ta' l-ewwel istanza kienet ibbażata fuq ammissjoni dwar reati li allegatament seħħew fil-lejl ta' bejn it-8 u d-9 ta' **<u>Awwissu</u>** 2013, fil-waqt illi l-investigazzjonijiet tal-pulizija kienu jikkonċernaw fatti li seħħew waqt *party* li nżamm fil-lejl ta' bejn it-8 u d-9 ta' **<u>Settembru</u>** 2013; [enfasi ta' din il-Qorti]

v. Illi l-Qorti ta' l-Appell Kriminali, fis-sentenza tagħha tad-19 ta' Novembru 2015, filwaqt li laqgħet l-ewwel aggravu tal-imputat appellant, sostniet hekk:

> "…huwa car allura illi l-appellanti kellu jigi illiberat mill-akkuzi kif dedotti kontra tieghu billi dawn <u>jirreferu ghal perijodu ta' zmien differenti minn dak li fih sehhew l-allegati fatti li wasslu ghall-imputazzjoni odjerna</u>. Illi allura billi l-Prosekuzzjoni naqset milli tinduna b'dan l-izball u tirrettifikah fil-hin opportun, u billi l-Avukat Generali huwa issa fi stadju ta' appell prekluz milli jitlob il-korrezzjoni mehtiega biex tigi sanata l-akkuza, ma hemmx

[4] Ara a fol. 9 tal-proċess fl-atti tal-proċeduri quddiem il-Qorti tal-Appell Kriminali.
[5] Ara a fol. 29 u 29A tal-proċess.

dubju illi l-imputazzjonijiet kif dedotti kontra l-appellanti ma jistghux jissussistu billi fid-data indikata fl-akkuza ma ikkommettiex ir-reati lilu addebitati." [sottolinear ta' din il-Qorti]

vi. Illi konsegwentement, dik il-Qorti ħassret is-sentenza tal-ewwel Qorti u lliberat lill-imputat minn kull ħtija għall-akkużi kif dedotti kontra tiegħu.

Illi fil-11 ta' Diċembru 2015 l-istess Spettur, Uffiċjal Prosekutur li mexxa l-proċeduri kontra l-imputat fil-proċeduri li taw lok għas-sentenza msemmija tal-Qorti tal-Appell Kriminali, għoġbu għal darb'oħra jixli lill-imputat quddiem din il-Qorti bir-reati fuq ċitati. Mill-atti tal-proċeduri odjerni jirriżulta s-segwenti:

i. Illi l-imputat jinstab akkużat talli fil-lejl ta' bejn it-8 u d-9 ta' **Settembru** 2013 huwa wettaq l-istess reati li bihom kien ġie akkużat fil-proċeduri suddetti u finalment deċizi mill-Qorti tal-Appell Kriminali, salv illi f'din l-istanza apparti r-reati tal-assoċjazzjoni sabiex ibiegħ jew jitraffika mediċina psikotropika u ristretta (*ecstasy*) u pussess tal-pjanta *cannabis*, flimkien mal-aggravju tad-distanza, fil-każ odjern minflok ġie akkużat bit-tentattiv tat-traffikar tal-mediċina psikotropika u ristretta (*ecstasy*) kif ġie akkużat fl-ewwel proċeduri, issa qed jiġi akkużat bir-reat ta' pussess aggravat tal-istess mediċina;

ii. Illi l-Uffiċjal Prosekutur esebixxa in sostenn ta' l-akkużi mressqa f'dawn il-proċeduri kontra l-imputat u sabiex isservi bħala prova *inter alia* l-istqarrija tal-imputat rilaxxjata minnu nhar id-9 ta' Settembru 2013, u ċioe` l-istess stqarrija li ġiet esebita fil-proċeduri kontra l-imputat li ġew finalment deċizi mill-Qorti tal-Appell Kriminali bis-sentenza tagħha tad-19 ta' Novembru 2015.

Il-Qorti tqis illi jirriżulta b'mod abbundanti illi minkejja dak li ġie dikjarat mill-Uffiċjal Prosekutur fix-xhieda tiegħu fis-seduta tat-3 ta' Ġunju 2016, u ċioe` illi l-akkużi li bihom jinsab mixli l-imputat f'din l-istanza huma differenti minn dawk li kien ġie mixli bihom preċedentement, tali akkużi huma lkoll sorretti mill-istess fatti li seħħew fil-lejl ta' bejn it-8 u d-9 ta' Settembru 2013. L-Uffiċjal Prosekutur huwa korrett biss in kwantu ddikjara li l-akkużi mressqa fiż-żewġ instanzi jirreferu għal ġranet differenti, u dan peress illi jirriżulta illi l-fatti li taw lok għall-investigazzjoni tal-pulizija, għall-arrest tal-imputat u għall-proċeduri f'din l-istanza u għall-proċeduri preċedenti seħħew fix-xahar ta' Settembru 2013 u mhux fix-xahar ta' Awwissu tas-sena 2013, skont kif ġie mixli preċedentement l-istess imputat. Huwa

evidenti wkoll illi l-Prosekuzzjoni bidlet xi ftit l-imputazzjonijiet odjerni u dan kif ingħad, billi minflok xliet lill-imputat bit-tentattiv ta' traffikar ta' mediċina psikotropika u ristretta, xlietu bil-pussess aggravat tal-istess mediċina psikotropika u ristretta biex tipprova tiġġustifika dawn il-proċeduri, issa t-tieni, fil-konfront tal-istess imputat.

Il-Qorti ma tqisx illi jkun barra minn loku li tirravviża s-solennita` li biha għandhom jitmexxew proċeduri ġudizzjarji. Il-Qorti mhijiex qegħda titlob wisq meta tgħid illi kienet tippretendi li l-Uffiċjal Prosekutur kellu jiddikjara b'mod skjett u ċar illi l-imputazzjonjiet fiż-żewġ istanzi kontra l-imputat kienu jirrigwardaw l-istess fatti, b'dan illi l-Prosekuzzjoni kienet inkorriet żball fl-ewwel proċediment li wassal sabiex l-imputat jiġi liberat mill-akkużi kif dedotti kontra tiegħu. Dak li qegħda tagħmel il-Prosekuzzjoni f'din l-istanza, permezz tal-proċeduri penali odjerni, mhuwiex għajr illi tittenta tindirizza żball tagħha, bir-riżultat li dan ma wassal imkien ħlief għall-ħela ta' ħin tal-partijiet kollha nvoluti fil-każ, inkluż tal-Qorti. Il-Qorti qegħda tagħmel dawn ir-rimarki b'mod partikolari fid-dawl tar-raġġiri tentati mill-Uffiċjal Prosekutur fit-tweġibiet tiegħu għall-kontro-eżami mid-difiża quddiem din il-Qorti kif preseduta, fis-seduta tat-3 ta' Ġunju 2016.

Ikkunsidrat ulterjorment:

Illi l-eċċezzjoni ta' *ne bis in idem* jeħtieġ li tiġi eżaminata minn din il-Qorti fid-dawl tal-Artikolu 527 tal-Kodiċi Kriminali u tal-Artikolu 39(9) tal-Kostituzzjoni ta' Malta, kif ukoll fid-dawl tal-ġurisprudenza fir-rigward.

L-Artikolu 527 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta jiddisponi illi:

> "Wara sentenza li f'kawża tillibera imputat jew akkużat, dan ma jistax għall-istess fatt ikun suġġett għal kawża oħra."

L-Artikolu 39(9) tal-Kostituzzjoni jgħid hekk:

> "Ebda persuna li turi li tkun għaddiet proċeduri quddiem xi qorti kompetenti għal reat kriminali u jew tkun ġiet misjuba ħatja jew liberata ma għandha terġa' tgħaddi proċeduri għal dak ir-reat jew għal xi reat kriminali ieħor li għalih setgħat tiġi misjuba ħatja fil-proċeduri għal dak ir-reat ħlief wara ordni ta' qorti superjuri mogħti matul il-kors ta' appell jew proċeduri ta' reviżjoni dwar id-dikjarazzjoni ta' ħtija jew liberazzjoni; u ebda persuna ma għandha tgħaddi proċeduri għal reat kriminali jekk turi li tkun ħadet il-maħfra għal dak ir-reat."

Dawn iż-żewġ artikoli tal-liġi ġew studjati u analizzati f'diversi sentenzi tal-Qrati Maltin, fosthom dik tal-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **Pulizija vs George Azzopardi** tat-23 ta' Jannar 2014, fejn fiha ġie spjegat hekk:

> "L-ewwel Qorti tidher illi tat tifsira pjutost wiesgha ghall-fatt illi persuna tkun akkuzata ghall-istess fatt li tkun suggetta ghal kawza ohra, fil-fatt fis-Sentenza taghha qalet, "Illi ma hemmx id-dubju illi r-reati li dwarhom instab hati l-imputat fis-Sentenza tat-18 ta' Gunju, 2010 u r-reati li dwarhom huwa jinstab akkuzat illum kollha jirreferu ghall-istess incident u cioe' l-istess fatti li sehhew fl-24 ta' Jannar, 2009." Din il-Qorti tirrileva illi filwaqt illi tista tifhem illi hawn **si tratta ghal dan l-istess incident zgur pero' mhux ghall-istess fatti**. [enfasi ta' din il-Qorti]
>
> Ikkunsidrat.
>
> Dak illi gara fl-24 ta' Jannar, 2009 meta gie arrestat l-appellat jirreferi ghal **zewg reati nettament distinti u separati minn xulxin**. Wiehed jirreferi ghall-lottu klandestin u l-iehor jirreferi ghat-tehid tad-droga. Il-fatti u l-provi li jirreferu ghal wahda zgur ma jirreferux ghall-iehor. Hekk insibu illi fil-kaz tal-lottu klandestin il-provi jirreferu ghad-dokument, kotba, notamenti u flus illi nstabu fuq l-appellat dakinhar illi gie arrestat. Il-provi illi jirreferu ghall-akkuza kontra l-Ordinanza tal-Medicini Perikoluzi jirreferi ghan-nuqqas ta' awtorizazzjoni ghal pusses ta' din id-droga u l-kwantita taghha u c-cirkostanzi illi kienet fil-pussess ta' l-appellat. L-ewwel Qorti gustament ikkwotat il-kawza "Sua Maesta il-Re vs Agatha Mifsud u Carmelo Galea" (15 ta' Gunju, 1918) fejn ikkwotat gurisprudenza Ingliza u cioe` "The true test by which the question whether such a plea (ie autrefoit acquit) is a sufficient bar in any particular case may be tried, is whether the evidence to support the second endowment would have been sufficient to proof a legal conviction upon the first." F'dan il-kaz zgur li **ma jistax jinghad illi l-provi migbura fit-tieni process, cioe' dan il-kaz kellhom ikunu bizzejed sabiex jippruvaw htija dwar l-ewwel reat**, dak ta' lottu klandestin. Ghalhekk ma nistghux nghidu illi hawnhekk si tratta ta' l-istess fatti u l-Artiklu 527 tal-Kodici Kriminali ma japplikax. Ghal dak li jirrigwardja l-Artiklu 39(9) tal-Kostituzzjoni ta' Malta l-kliem testwali illi jorbot kollox huwa, "Ghal dak ir-reat jew ghal xi reat kriminali iehor li ghalih setghet tigi misjuba hatja fil-proceduri ghal dak ir-reat . . .". L-interpretazzjoni korretta li ghandha tinghata lil din id-dicitura hi li **persuna ma tistax tingieb il-Qorti twiegeb ghall-akkuzi li dwarhom diga ghadda ingudikat jekk l-akkuzi**

l-godda setghu jigu nkorporati, involuti jew alternattivi ghall-ewwel akkuza. Per ezempju jekk ghall-istess fatt persuna tigi misjuba hatja ta' serq ma tistax tigi mresqa f'kawza ohra ghall-istess fatt din id-darba akkuzat b'misapproprazzjoni. Jghodd ukoll l-ezempju li gab l-Avukat Generali meta persuna tkun mixlija bir-reat ta' tentattiv ta' omicidju f'kaz wiehed u ghall-istess cirkostanzi u fatt ikun mixli f'kaz iehor ghal ferita gravi u dana peress illi **wiehed huwa kompriz u nvolut fl-iehor**. Forsi ghall-ahjar soluzzjoni ta' din il-vertenza jkun ghaqli illi l-Qorti tirrikorri ghall-origini ta' din id-dicitura ne bis in idem u cioe' ghad-dritt Roman fejn dana jghallem illi, "Nemo debet bis vexari si constat curie quodsit pro una et eadem causa" Hadd ma ghandu jigi pprocessat darbtejn jekk jigi ppruvat lill-Qorti jekk dana huwa, "For one and the same cause". Taht l-ebda tigbid ta' l-immaginazzjoni ma nistghu nghidu illi l-akkuza kontra l-lottu klandestin hija l-istess bhall-akkuza kontra l-Ordinanza dwar il-Medicini Perikoluzi. Kif ga nghad ghad illi dan l-incident huwa wiehed il-persuna hija wahda pero' l-fatti li jirrigwardjaw akkuza minnhom huma ferm differenti mill-fatti illi jirrigwardjaw it-tieni akkuza u zgur illi hawnhekk m'ghandniex one and the same cause." [enfasi ta' din il-Qorti]

Eżami studjat ta' dan il-prinċipju sar ukoll minn din il-Qorti kif diversament preseduta fil-kawża fl-ismijiet **Il-Pulizija (Spettur Anthony Cassar) vs Ramon Mifsud Grech et** deċiża nhar il-5 ta' Novembru 2012, fejn il-Qorti irriteniet u spjegat hekk dwar l-applikazzjoni tal-prinċipju *ne bis in idem*:

"Illi l-principju tan-*ne bis in idem* jinsab imhaddan mhux biss fid-dritt penali taghna u cioé fil-Kodici Kriminali izda ukoll fil-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem. Hemm distinzjoni netta bejn dana il-principju kif inhu imhaddan fil-Kodici Kriminali u dak imhares mill-Kostituzzjoni taghna, kif ukoll distinzjoni ma' dak dikjarat fir-raba' artikolu tas-Seba Protokol tal-Konvenzjoni. Mentri Artikolu 527 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta jirreferi ghall-*"istess fatt*", Artikolu 39(9) tal-Kostituzzjoni ta' Malta jirreferi ghall-*"[istess] reat."*

[…]

… l-Kodici Kriminali jippostula zewg elementi importanti: fl-ewwel lok, irid ikun hemm sentenza fejn l-imputat jigi liberat mill-akkuzi u, fit-tieni lok, illi l-istess persuna ma tigix sottoposta ghal proceduri godda dwar l-istess *"fatt"* (u mhux l-istess *"reat"*). A rigward il-kriterji rikjesti mill-Artikolu 527, jirrizulta illi l-imputati tal-kawza odjerna huma l-istess imputati tas-sentenza tat-23 ta' April 2012. Diga gie sottolineat aktar qabel fejn tinsab id-differenza bejn iz-zewg kawzi. Jirrizulta li l-imputazzjonijiet

originali, ghajr ghal tnejn (li thallew barra), gew trasportati fil-kawza odjerna u d-differenza bejn l-akkuza li ghaddiet in gudikat u dik odjerna hija li f'din ta' l-ahhar il-hin huwa "*fil-lejl ta' bejn l-24 u l-25 t'Ottubru 2009 ghall-habta ta' xi t-tlieta u nofs ta' fil-ghodu*" mentri fil-kaz deciz f'April 2012, l-akkuza kienet: "*fil-25 ta' Ottubru 2009 ghall-habta ta' xi l-hdax ta' fil-ghaxija".* Ghalhekk dak li din il-Qorti trid tiddeciedi dwaru huwa jekk dawn iz-zewg akkuzi jammontawx ghall-istess *"fatt"* skond id-dispost talArtikolu 527 tal-Kapitolu 9.

Illi fin-noti tieghu, il-Profs Mamo jghid hekk:

"But it must be strongly emphasised that for the plea to succeed the fresh proceedings must be based on the very same fact. (Cr. App. "Pol. vs. Piscopo" 21/3/1953)".[6]

Illi l-Profs Mamo jghid ukoll is-segwenti:

"What is particularly essential is to have a notion of what the law means by the same fact. In "**Rex vs. Agata Mifsud et**" (15/5/1918) Law Reports, Vol. XXIII, p. 1, p. 1077, H.M.'s Criminal Court said: "Per giudicare se si tratti di fatti identici o diversi, bisogna esaminare se il corpo del delitto rimanga lo stesso, pur cambiandosene la qualificazione, o in altri termini, se la materialita' del fatto rimane inalterata malgrado la diversa qualificazione legale che gli venga attribuita". In other words, if the fact on which the subsequent charge is made is the same as that in respect of which the previous judgment was given, the plea lies notwithstanding that the subsequent charge is an offence different from that charge in the previous trial".[7]

Illi fil-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Anthony Vella et**[8], il-Qorti ta' l-Appell Kriminali qalet hekk:

"Bl-espressjoni l-istess att wiehed ghandu jifhem il-fatt fizikament rigwardat konsistenti ghalhekk kemm fl-element materjali – att ta' kommissjoni jew ommissjoni – kif ukoll dak formali tieghu. Mhux bizzejjed li l-fatt ikun jirrigwarda l-istess oggett: Hekk per ezempju min f'okkazzjoni partikolari jaghmel hsara volontarja fuq proprjeta ta' haddiehor u f'okkazzjoni ohra jerga' jaghmel l-istess tip ta' hsara fuq l-

[6] "Notes on Criminal Procedure", *a fol*. 45.
[7] "Notes on Criminal Procedure", *a fol*. 43-44.
[8] Deċiża fid-19 ta' Frar 1999.

istess proprjeta' ma jista' bl-ebda mod jecepixxi r-res judicata." [enfasi ta' din il-Qorti]

Illi ta' min jinnota li fil-kaz **Il-Pulizija vs. Joseph Cini**, deciz mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-5 ta' Lulju 1996, il-Qorti trattat l-eccezzjoni ta' *ne bis in idem* f'reat li sehh ftit hin qabel reat iehor li kien ghadda in gudikat. Kif irriteniet dik il-Qorti:

"l-imputazzjonijiet f'dik is-sentenza l-ohra jirreferu ghal incident li gara qabel, ghalkemm fl-istess gurnata, u fl-istess lock up, cioé ghall-incident li sehh xi siegha u nofs (1.30pm) ta' wara nofs inhar".

Dik il-Qorti ghalhekk iddecidiet li l-fatti ma kienux l-istess.

Ikkunsidrat

Illi f'kaz simili hafna ghal dak odjern, cioé il-kaz **Il-Pulizija vs. Nicolai (Nicolai-Christian) Magrin**, il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali laqghet l-eccezzjoni ta' *ne bis in idem* in segwitu ta' bidla fil-hin ta' meta allegatament sehhew l-imputazzjonijiet kontra l-imputat. In segwitu ta' din id-decizjoni, il-Qorti tal-Appell Kriminali, fis-sentenza taghha tas-17 ta' Marzu 2008 qalet hekk:

"it-test biex wiehed jistabilixxi jekk hix applikabbli l-eccezzjoni ta' *ne bis in idem*, huwa dak citat mill-istess appellat fil-kawza **Sua Maesta' il-Re versus Agata Mifsud e Carmelo Galea** [15.6.1918] u cioé fejn intqal li:

"un criterio pratico non meno che ragionale per determinare se ad un dato caso si applichi la regola "non bis in idem" é quello appunto affermato dalla giurisprudenza ed accolto dalla dottrina giuridica in Inghilterra. ***"The true test by which the question whether such a plea (i.e. Autrefoit acquit) is a sufficient bar in any particular case may be tried, is whether the evidence to support the second indictment would have been sufficient to prove a legal conviction upon the first".***

Illi, in segwitu ta' dan ir-ragunament, il-Qorti tal-Appell Kriminali ddecidiet li l-eccezzjoni ta' *ne bis in idem* ma kienitx applikabbli u b'hekk is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati giet revokata. Minkejja dan, l-imputat f'dik il-kawza ressaq l-ilment tieghu quddiem il-Qorti Kostituzzjonali fejn il-Qorti iddecidiet illi kien hemm lezjoni tad-drittijiet fondamentali tieghu meta gie sottopost ghall-proceduri godda dwar l-istess reati li dwarhom kien gie precedentement akkuzat u illiberat mill-qorti. Illi din is-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Nicolai (Nicolai Christian) Magrin**, deciza fis-

26 ta' Marzu 2009, il-Qorti Civili Prim'Awla (Gurisdizzjoni Kostituzzjonali) ghamlet analizi tajba tal-principju kif jinsab imhaddan fil-ligi taghna kemm penali kif ukoll kostituzzjonali. F'din is-sentenza, il-Qorti qalet is-segwenti:

"Illi huwa wkoll stabilit[9] li l-principju tan-*ne bis in idem* imhares fl-artikolu 39(9) tal-Kostituzzjoni jimplika li persuna li tkun ghaddiet minn process dwar reat, m'ghandha qatt terga' tghaddi minn process iehor dwar tali reat jew dwar reati ohra li setghet tinstab hatja dwarhom fl-ewwel process.

[...]

Illi [...] dana is-subartikolu fil-Kostituzzjoni jaghti harsien usa lill-persuna mixlija minn dak moghti mill-artikolu 527 tal-Kodici Kriminali, sewwa sew ghaliex jgholli l-eccezzjoni tan-*ne bis in idem* ghall-livell ta' garanzija kostituzzjonali bil-konsegwenza li persuna li jkollha dan il-jedd mhedded jew attwalment miksur quddiem qorti kriminali ghandha l-jedd tirrikorri ghall-protezzjoni quddiem qorti ta' xejra kostituzzjonali.

[...]

Illi meta wiehed jitkellem dwar l-eccezzjoni tan-*ne bis in idem* fil-qasam tad-dritt penali taht l-ordinament guridiku taghna, wiehed iqies li jehtieg jintwera li l-persuna li tkun tqieghdet taht akkuza ohra trid tkun l-istess wahda li kienet tqieghdet taht l-ewwel procedura u wkoll li tkun hekk tressqet dwar l-istess fatt.

[...]

Illi fil-qasam tad-dritt penali jidher li huwa principju accettat li, bi thaddim tar-regola *ne bis in idem*: "*The criminal action is extinguished ... when there has been one act on the part of the accused and he has already been convicted (or acquitted) of an offence founded on such act, and afterwards, he is again brought up for judgment on a different charge, but founded on the same act.*[10]

Illi din il-Qorti tifhem li jekk kemm-il darba t-tifsira moghtija lill-artikolu 527 tal-Kodici Kriminali hija b'mod tali li izzomm milli persuna terga' titressaq mixlija dwar fatt li dwaru kienet diga' tressqet taht procedura li

[9] Qorti Kostituzzjonali, 4.8.1999 fil-kawża fl-ismijiet **Fenech vs. Avukat Ġenerali** (Kollez. Vol: LXXXIII.i.213).
[10] App. Krim. Inf. 15.11.1941 fil-kawża fl-ismijiet **Giuseppe Baldacchino vs Giuseppe Buhagiar** (kif imsemmija fil-ktieb "Recent Criminal Cases Annotated" tal-Prof. W. Harding).

ntemmet b'sentenza li saret gudikat, wiehed jistenna li t-thaddim tar-regola migjuba fl-artikolu 39(9) tal-Kostituzzjoni ghandu jkun jghodd izjed biex ihares dak il-jedd. Fi kliem iehor, il-garanziji kostituzzjonali ma jistghux ikunu applikati b'xehha jew b'anqas qawwa meta mqabblin mal-garanziji li taghti l-ligi ordinarja kif tinsab fil-Kodici Kriminali".

Illi jkun ghaqli li ssir riferenza ghal dak li qalet il-Qorti fis-sentenza t'hawn fuq, meta din ghamlet riferenza diretta ghal dak li kellha quddiemha. Il-Qorti qalet:

"Illi meta wieħed iqabbel l-akkużi mressqin kontra l-imputat fl-ewwel procedura ma' dawk li qegħdin jitressqu issa fit-tieni procedura, wieħed għandu jsib li l-akkużi kollha f'din it-tieni procedura kienu msemmija, kelma b'kelma, fl-ewwel akkuża (liema Taħrika kellha tliet imputazzjonijiet oħra li ma jiffigurawx fit-tieni procedura). Id-dispożizzjonijiet tal-ligi msemmija fiż-żewg Taħrikiet huma l-istess fejn jirrigwarda l-akkużi komuni. Il-fatt li għalih jirreferu ż-żewg Taħrikiet huwa l-istess.

Illi din il-Qorti tislet il-fehma li l-imputat għandu ragun iħoss li, bit-tieni procediment li qiegħed jgħaddi minnu, qed iseħħ ksur tal-jedd fundamentali tiegħu taħt l-imsemmi artikolu tal-Kostituzzjoni. Meta wieħed iqabbel l-akkużi li kellu fl-ewwel proeediment ma' dawk li tressqu kontrih fil-procediment attwali, wieħed isib li c-cirkostanza ewlenija li tagħżel bejn tal-ewwel u tat-tieni hija l-ħin li fih allegatament seħħ il-każ. **Din il-Qorti hija tal-fehma li l-elementi kostitutivi (l-"elementi essenzjali"), jigifieri kemm dak materjali (l-"*actus*") u kemm dak formali (il-"*mens*") tar-reati ipotiżżati fiż-żewg akkużi kontra r-rikorrent, jixxiebhu f'kollox**. Il-ħin m'huwiex element kostitutiv tagħhom, u l-istess reati – jekk ippruvati kif imiss – jitqiesu bl-istess mod indipendentement mill-ħin li fih twettqu.[11] Lanqas ma jidher li huwa l-każ li l-ħin jikkostitwixxi xi element aggravanti ta' dawk ir-reati, iżda huwa biss cirkostanza oħra li trid tirriżulta kif imiss biex torbot lill-persuna akkużata mal-fatt tal-grajja nnifisha.

Illi l-Avukat Generali jisħaq li d-differenza fil-ħin bejn dak imsemmi fl-ewwel akkuża (li minnha r-rikorrenti nħeles) u dak imsemmi fit-tieni akkuża (li dwarha tressqet din irRiferenza) jagħmel non-"*idem*" għaliex jgħid li l-ħin tant kien element krucjali, li minħabba n-nuqqas ta' indikazzjoni tajba tiegħu r-rikorrent inħeles mill-akkużi migjuba kontrih. Din il-Qorti ma tistax tilqa' dan l-argument, l-iżjed meta tkejlu mal-kriterji

[11] Ara f'dan ir-rigward, QEBD 26.7.2007 fil-każ **Schutte vs Awstrija** (Applik. Nru. 18015/03) §§ 41-2.

gurisprudenzjali msemmija aktar ’il fuq dwar x’jikkostitwixxi l-identita’ tal-akkuża għall-finijiet tar-regola hawn mistħarrga.

Illi għall-finijiet tal-istħarrig ta’ xejra kostituzzjonali li din il-Qorti ntalbet tagħmel, lanqas ma jidher li huwa rilevanti jekk ir-ragunament li wassal lill-Qorti tal-Magistrati biex teħles lill-imputat mill-akkużi fl-ewwel procediment kienx ragunament tajjeb jew jekk din il-Qorti taqbilx miegħu. Din il-Qorti lanqas tidħol fil-kwestjoni jekk messhiex intalbet waqt dawk il-procedimenti xi korrezzjoni dwar il-ħin li fih seħħ l-incident. Dak li jikkoncerna lil din il-Qorti hu jekk fil-fatt jeżistix il-gudikat li jżomm milli persuna terga’ tgħaddi minn process ieħor dwar l-istess fatti li jkunu l-bażi ta’ dak il-gudikat.[12] F’dan il-każ, il-prova tas-sentenza li għaddiet f’gudikat saret u toħrog mill-atti tar-Riferenza nnifishom.

Illi fuq dawn il-konsiderazzjonijiet, il-Qorti ssib li l-proceduri pendenti kontra l-imputat quddiem il-Qorti tal-Magistrati qiegħdin jiksru d-dispożizzjonijiet tal-artikolu 39(9) tal-Kostituzzjoni”.

Ikkunsidrat ulterjorment:

Illi applikati dawn il-prinċipji għall-każ odjern, m’hemmx dubju illi r-reati li bihom jinsab akkużat l-imputat f’dawn il-proċeduri huma kważi identiċi għal dawk li dwarhom il-Qorti tal-Appell Kriminali ddeċidiet fil-proċeduri li ttieħdu fil-konfront tal-imputat preċedentement. L-unika differenza definittiva bejniethom hija illi fil-waqt illi tal-ewwel jirreferu għal-lejl ta’ bejn it-8 u d-9 ta’ Awwissu 2013, fil-każ odjern, l-imputazzjonijiet jirreferu għal-lejl ta’ bejn it-8 u d-9 ta’ Settembru 2013. Lanqas ma hemm dubju illi entrambi l-proċeduri jirreferu għall-istess inċident u għall-istess fatti preċiżi u identiċi, u ċioe` l-allegat sejbien ta’ diversi pilloli suspettati *ecstasy* fil-pussess tal-imputat fil-lejl ta’ bejn it-8 u d-9 ta’ Settembru 2013 ġewwa Kordin f’Raħal Ġdid. Dan huwa evidenti u konsolidat mix-xhieda tal-Uffiċjal Prosekutur inniffsu, li jgħid illi “*Jekk tista’ tghid l-istess fatti iva pero l-akkuzi u d-data kienu differenti*”[13], kif ukoll “*Jien darba investigajtu*”[14], u li huwa ottjena stqarrija waħda mill-imputat odjern ossia l-istess stqarrija esebita fil-każ tal-lum. Huwa evidenti wkoll illi f’dan il-każ, dwar ir-reati li bihom ġie mixli l-imputat fiż-żewġ proċeduri, il-Prosekuzzjoni kienet ser tressaq eżattament l-istess provi sabiex tinstab ħtija fl-imputat.

---

[12] Ara App. Krim. Inf. 24.2.1947 fil-kawża fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Spiru Quintano** (Kollez. Vol: XXXIII.iv.591).

[13] Ara a fol. 26 tal-proċess.

[14] A fol. 27 tal-proċess.

Għaldaqstant, din il-Qorti hija tal-fehma illi in kwantu dawn il-proċeduri jirreferu għall-istess imputat, għall-istess inċident u għall-istess fatti li dwarhom l-imputat diġa` ġie proċessat, l-eċċezzjoni tad-difiża għandha tiġi akkolta.

Konklużjoni

Għal dawn il-motivi, il-Qorti, wara li rat l-Artikoli 527 tal-Kodiċi Kriminali, qegħda tilqa' l-eċċezzjoni ta' *ne bis in idem* sollevata mill-imputat u konsegwentement tastjeni milli tieħu konjizzjoni ulterjuri tal-imputazzjonijiet kollha kif dedotti fil-konfront tiegħu.

Natasha Galea Sciberras
Maġistrat